

I n f o r m a c j a
o stanie przestępczości na terenie powiatu chełmskiego
w 2024 roku

Prokuratorzy Prokuratury Rejonowej w Chełmie swoje ustawowe powinności realizują:

- zgodnie z właściwością miejscową na terenie miasta Chełma oraz gmin powiatu chełmskiego tj. Chełm, Dorohusk, Dubienka, Białopole, Kamień, Ruda Huta, Sawin, Siedliszcze, Wierzbica oraz Żmudź,
- zgodnie z właściwością rzeczową przez prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych, wnoszenie aktów oskarżenia do Sądów, występowanie przed Sądami w sprawach karnych, rodzinnych i cywilnych oraz na odcinku pozakarnym przez podejmowanie stosownych czynności z zakresu prawa administracyjnego, prawa rodzinnego i cywilnego.

Głównym celem działania prokuratorów – podobnie jak w latach poprzednich również w 2024 roku – były czynności podejmowane na odcinku spraw karnych przez prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych na terenie objętym właściwością miejscową, a następnie występowanie, w sprawach zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia przed Sądami i kontrola orzeczeń sądowych przez wnoszenie środków zaskarżania – zażaleń i apelacji.

Prowadząc i nadzorując postępowania przygotowawcze o przestępstwa prokuratorzy współdziałali z funkcjonariuszami:

- Komendy Miejskiej Policji w Chełmie i podległych jej jednostek organizacyjnych,
- Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie,
- Lubelskiego Urzędu Celno-Skarbowego i podległych mu jednostek organizacyjnych na terenie miasta i powiatu,
- Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatury w Lublinie,

- Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie,
- Zarządu w Chełmie Wydziału w Lublinie Centralnego Biura Śledczego Policji,
- innych organów posiadających ustawowe uprawnienia dochodzeniowe.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. skierowano - **5** samoistnych wniosków w trybie art. 335 § 1 kpk (o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności).

Realizując ustawowe zadania na przestrzeni 2024 r. w Prokuraturze Rejonowej w Chełmie odnotowano wpływ **1226** spraw karnych, przy wpływie za rok 2023 - **1351** spraw i przy pozostałości z 2023 r - **166**. Odnotowano zatem **spadek** wpływu na terenie powiatu o 98 spraw.

Z tej liczby prokuratorzy załatwili w minionym 2024 roku – **1292** sprawy (o 30 mniej niż w roku ubiegłym), między innymi przez:

- skierowanie aktów oskarżenia w **363** sprawach (przy liczbie 401 w roku 2023 – spadek o 38 aktów oskarżenia, przeciwko **392** osobom, spadek o 26 osób;
- umorzenie postępowania wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa w **177** sprawach (na podobnym poziomie jak w roku uprzednim, wzrost o 4 sprawy);
- odmowę wszczęcia postępowania przygotowawczego w **233** sprawach, spadek o 63 sprawy;
- podjęcie innych decyzji merytorycznych; umorzenie wobec braku znamion przestępstwa, przekazanie spraw według właściwości miejscowej lub rzeczowej do innych organów itp. – **519** spraw (o 76 spraw więcej niż w 2023 r.).

Prokuratura Rejonowa w Chełmie zamykając rok 2024 była jednostką pośród innych równorzędnych jednostek okręgu lubelskiego, w zakresie największej liczby skierowanych do sądów aktów oskarżenia.

Z ogólnej liczby zarejestrowanych postępowań przygotowawczych 15 spraw stanowiły postępowania z zakresu tzw. przestępczości papierosowej (w 2023 r. takich spraw zarejestrowano 85), spadek o 70 spraw.

Przestępstwa przeciwko mieniu, kradzieże, włamania oraz oszustwa **242** sprawy, spadek o 74 sprawy w stosunku do roku ubiegłego.

Zarejestrowano 83 sprawy z art.178 a § 1 k.k. tj. kierowania pojazdami przez nietrzeźwych kierowców. W 2023 roku odnotowano 70 takich spraw (wzrost o 13 spraw).

W 2024 roku zarejestrowano **8 spraw** o wypadki ze skutkiem śmiertelnym w których zginęło **8 osób**. W tej kategorii postępowań w pięciu sprawach umorzono śledztwo, w dwóch sprawach skierowano do sądu akt oskarżenia, a dwie sprawy nadal pozostają na biegu.

Zarejestrowano **72** sprawy z art. 207 k. k. (podobnie jak w roku ubiegłym) – znęcania się psychicznego i fizycznego nad rodziną. W tej kategorii postępowań skierowano **22** akty oskarżenia, spadek o 5 spraw w porównaniu do roku ubiegłego.

Analiza zgromadzonego w poszczególnych sprawach materiału dowodowego upoważnia do stwierdzenia, że stan postępowań przeciwko rodzinie jest odzwierciedleniem różnych zjawisk – nie zawsze kryminogennych. Nie bez znaczenia dla bytu tych przestępstw są: obciążenia rodzinne i brak możliwości zatrudnienia. Wskazane przyczyny tej przestępczości są prawie takie same od wielu lat. Działania Policji i Prokuratury koncentrują się przede wszystkim na możliwości łagodzenia konfliktów rodzinnych – a wnoszenie aktów oskarżenia ocenić należy jako decyzję krańcową – ostateczną. Taka decyzja nie zawsze prowadzi do zmian relacji panujących w danej rodzinie, a dość często powoduje nasilenie konfliktów.

Warto wspomnieć w tym miejscu o przestępstwach wyłudzenia mienia – oszustwach, które przybierają różne i złożone formy popełnienia. Czasem pozostają one na granicy z odpowiedzialnością cywilną. Pomysłowość sprawców takich przestępstw jest bardzo zmienna i przybiera nowe formy. Ten rodzaj przestępstw najczęściej łączy się z czynami przeciwko dokumentom tj. podrabianiem, przerabianiem dokumentów, wyłudzeń poświadczeń nieprawdy, poświadczeniem nieprawdy. Na terenie powiatu w ubiegłym roku odnotowano **75** takich postępowań (nastąpił wzrost o 12 spraw).

Analiza danych statystycznych wskazuje, iż na terenie powiatu zwiększyła się ilość spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawcy – o około **2,3 %**.

Istotną kwestią z punktu widzenia zwalczania przestępczości jest pozbawianie przestępców korzyści wynikających z przestępstwa i związane z tym czynności zmierzające do zabezpieczenia mienia podejrzanych na poczet przyszłych kar. W tej mierze w 2024 roku prokuratorzy w zakresie swojej właściwości miejscowej dokonali zabezpieczeń w 253 sprawach zakończonych aktem oskarżenia na mieniu 263 osób

na łączną kwotę 1 123 079 zł. W porównaniu z rokiem 2023 nastąpił spadek liczby osób wobec, których wydano postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym oraz znaczny wzrost, co do wartości zabezpieczonego mienia.

Przy uwzględnieniu wykazanych wyżej ogólnych danych, obrazujących przestępczość na terenie objętym działaniem Prokuratury Rejonowej w Chełmie - stwierdzić należy, że przestępczość na terenie miasta Chełma jest wyższa o 861 spraw od przestępczości ujawnionej i wykrytej na terenie gmin powiatu chełmskiego (przy podanej na wstępie właściwości terytorialnej).

Wspomnieć należy również, że w rejestrze „Di” Prokuratury Rejonowej w Chełmie poza wskazaną wyżej pulą spraw, odnotowane są nadto wykroczenia, w tym wykroczenia karno-skarbowe, a więc sprawy – wykrywane przez funkcjonariuszy Służb Celnych oraz funkcjonariuszy Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie – oraz Urzędu Kontroli Skarbowej w Lublinie i Urzędu Skarbowego w Chełmie w większości, załatwiane aktualnie przez te służby (finansowe organy dochodzenia).

W sprawach tych, kwalifikowanych z przepisów Kodeksu Karnego Skarbowego i Ordynacji Podatkowej, prokuratorzy oceniają zgodność z prawem dokonanych przeszukań i zatrzymań rzeczy i w związku z tym wydają stosowne postanowienia. Tych spraw w Prokuraturze Rejonowej w Chełmie odnotowano w 2024 roku **53** (*spadek o 7 spraw*).

Powyższe, było wynikiem zmian w zakresie procedury karnej i karno-skarbowej, wprowadzonych odpowiednio ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2016 poz. 437) zmieniającą niniejszą ustawę z dniem 15 kwietnia 2016 r. oraz ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U.2016 poz. 1947), która weszła w życie z dniem 1 marca 2017 r.

W zakresie prowadzonych przed dniem 15 kwietnia 2016 r. postępowań karnych, szereg czynności za wyjątkiem postanowień o umorzeniu dochodzenia prowadzonego przeciwko osobie i postanowienia o zawieszeniu postępowania, nie wymagało zatwierdzenia przez prokuratora i podlegało rejestracji w rejestrze „Di”. Wprowadzona z dniem 15 kwietnia 2016 r. zmiana ustawy. Kodeks postępowania

karnego wprowadziła w tym zakresie zmiany, skutkujące wpisywaniem postępowań karnych i karno – skarbowych oraz wykonywanych w ich toku czynności, do repertorium „Ds.”.

Ponadto, z wejściem w życie w dniu 01 marca 2017 r. ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej doszło do połączenia zadań administracyjnych sprawowanych dotychczas przez administrację podatkową, celną i kontrolę skarbową. Przeprowadzona reforma poszerzyła zakres kompetencji Urzędów Celno – Skarbowych w ramach prowadzonych postępowań, w tym w zakresie uprawnienia do wydawania postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym zastrzeżonego dotychczas do osobistej kompetencji prokuratora.

Powyższe okoliczności, w oczywisty sposób przyczyniły się we wskazanym okresie, do zmniejszenia kategorii spraw i czynności, wpisywanych dotychczas do rejestru „Di”.

W zdecydowanej większości są to wykroczenia popełniane w rejonie przejść granicznych w Dorohusku. W tej liczbie są jednak również czyny ujawnione, przez wskazane wyżej służby, na terenie miasta Chełma i innych miejscowości powiatu chełmskiego.

Należy zauważyć, że działalność prokuratury, w zakresie zwalczania przestępczości, nie ograniczała się jedynie do przedstawionych wyżej efektów postępowań przygotowawczych.

Jak obrazują przedstawione dane odnoszące się do liczby wniesionych w 2024 roku aktów oskarżenia – na prokuratorach Prokuratury Rejonowej w Chełmie – ciążył nadto w omawianym okresie, obowiązek udziału w postępowaniach dowodowych przed Sądami, w tym Sądem Okręgowym w Lublinie.

W okresie 2024 roku Sądy osądziły łącznie **1062** osoby, skazując łącznie **934** osoby (spadek o 36 osób) i uniewinniając **15** oskarżonych.

Prokuratorzy, od tych wyroków wnieśli apelacje wobec **42** osób (podobnie w porównaniu do roku ubiegłego).

Podjęmowane są również przez prokuratorów inne – ustawowe – formy działania, na odcinku cywilno administracyjnym pozostające często w bezpośrednim związku z postępowaniami karnymi. W ramach tych działań prokuratorzy min.:

- sporządzali wnioski o skierowaniu na przymusowe leczenie od alkoholu,
- kierowali pozwami o zaprzeczenie ojcostwa, ustalenie ojcostwa,
- składali wnioski o pozbawienie, ograniczenie władzy rodzicielskiej, sporządza sprzeciw od decyzji administracyjnych,
- przeprowadzali badania spraw dotyczących zgodności z prawem wydanych decyzji administracyjnych,
- brali udział w sprawach rozstrzyganych przed Sądem Rodzinnym i Nieletnich o czyny karalne popełnione przez nieletnich, zarówno w postępowaniach wychowawczych jak i poprawczych.

Na tym odcinku działalności prokuratorzy podjęli czynności w **84** sprawach (spadek o 16 spraw w porównaniu do roku ubiegłego).

Prokuratura Rejonowa w Chełmie wzorem lat ubiegłych w minionym roku uczestniczyła w akcji informacyjnej organizowanej jako Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem – od 19 do 25 lutego 2024 r.

W ramach tej akcji kadra kierownicza oraz wyznaczeni prokuratorzy pełnili stosowne dyżury, w trakcie których przyjmowali interesantów, pozostając we współdziałaniu z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się tą problematyką, uczestniczącymi w tej akcji.

Prokuratorzy z kadry kierowniczej w roku 2024 systematycznie utrzymywali urzędowe kontakty z lokalną prasą, w celu z jednej strony dbałości o rzetelny przekaz wiedzy na temat pracy organów ścigania, stanu przestępczości na terenie powiatu chełmskiego, (o ile dobro postępowań nie stało temu na przeszkodzie), a z drugiej strony kreowania na właściwym poziomie świadomości prawnej społeczeństwa.

Prokurator Rejonowy

Diana Wirtel-Mroczek

Chełm, 11 marca 2025 r.